

5.3.2015

Dnro:t 452/4/14 ja 534/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Eteläpää

POLIISIN KIRJOITUS NUORTEN HUUMEIDEN KÄYTÖSTÄ

1 KANTELU

Arvostelitte kirjeissänne ylikonstaapelin kirjoittamaa 29.1.2014 poliisin verkkosivuilla poliisi.fi julkaistua kolumnia "Huoliko huumeiden käytöstä". Kirjoitus käsitteli nuorten huumeiden käyttöä.

Kanteluissanne oli kysymys siitä, onko ylikonstaapelin toiminta poliisin velvollisuuksien mukaista, kuuluuko huumevalistus kirjoituksesta ilmenevässä laajuudessa poliisille vai edustaako ylikonstaapeli päihdetyöjärjestöä, jonka hallituksessa hän tiettävästi toimii.

Kantelija A kiinnitti kantelussaan lisäksi huomiota siihen, onko valtion ylläpitämän sivuston tehtävänä julkaista poliisien henkilökohtaisia kirjoituksia.

Kantelija B kiinnitti kantelussaan huomiota ylikonstaapelin kirjoituksen kohtaan: "Käyttäjäporukassa on aivan omat lait, joihin meidän aikuisten ja viranomaisten on melkein mahdoton puuttua. Velanperintä, kiristäminen, raiskaukset ja pahoinpitelyt ovat arkipäivää. Tytöistä tulee narkkihuoria ja pojat kokevat tasaisin väliajoin puukkojen ja puntareiden vaikutukset kropassaan. Väkivalta on silmitöntä ja sillä pidetään pelon ilmapiiriä yllä."

2 SELVITYS

3 RATKAISU

3.1 Huumevalistus poliisin tehtävänä

Asiassa sovellettavat säännökset on selostettu Poliisihallituksen lausunnossa.

Poliisihallitus katsoo lausunnossaan huumevalistuksen ja siihen liittyvän tiedottamisen olevan sopusoinnussa poliisille kuuluvan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen sekä rikosten ennaltaestämistehtävien kanssa ja siinä on huomioitu Poliisihallituksen määräyksessä ennaltaehkäisevän vaikuttamisen tavoite.

Minulla ei ole perusteita arvostella Poliisihallituksen lausunnossa esitettyä näkemystä. Käsitykseni mukaan rikosten ennalta estäminen laajassa mielessä tarkoittaa rikostorjuntaa kokonaisuudessaan, mihin osaltaan kuuluu tiedotus ja valistus.

3.2

Henkilökohtaisten mielipiteiden esittäminen

Saadun selvityksen mukaan kysymyksessä on ollut ylikonstaapelin virkatehtäviin lähipoliisina kuuluva huumevalistus. Kirjoituksen taustalla on selvitysten perusteella ylikonstaapelin poliisin työssään saamiinsa kokemuksiin perustuvat vaikuttimet.

Poliisihallituksen viestintäpäällikön lausunnon mukaan poliisin ja poliisilaitosten verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa toimivien nettipoliisien kirjoitukset sisältävät kirjoittajien henkilökohtaisia tuntemuksia yleensä poliisihallintoon liittyvistä asioista tai tapahtumista.

Se, että kirjoituksesta käy ilmi kirjoittajan hänen poliisityönsä kokemuksiin perustuva huumeidenvastainen asenne, ei edellä huumevalistuksesta lausuttu huomioon ottaen ole käsitykseni mukaan ristiriidassa sen kanssa, että kolumnin kirjoittaminen on ollut osa hänen virkatyötään.

Kun kysymys on blogimuotoisesta kolumnista, ei kirjoituksesta mahdollisesti välittyvä henkilökohtainen näkemys sen ohella, että kysymys on virkatyöhön kuuluvasta huumevalistuksesta, ole käsitykseni mukaan ristiriidassa myöskään A:n virkavelvollisuuksien kanssa.

3.3

Kielenkäytön asiallisuus

Kantelija B:n kantelussa on erityisesti arvosteltu edellä kohdassa 1 esitettyä kappaletta ylikonstaapelin kolumnista.

Asian arvioinnissa on kysymys siitä, ovatko em. kappaleen ilmaisut tai ylikonstaapelin kirjoitus muutoin jokaista virkamiestä sitovan asemansa ja tehtäviensä edellyttämän käyttäytymisvelvoitteen (Valtion virkamieslaki 14 § 2) ja erityisesti poliisimiehen käyttäytymisvelvoitteen mukaisia. Poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon (Poliisin hallinnosta annetun lain 15 f §).

Kuten Poliisihallitus lausunnossaan toteaa, poliisin viestintäänsä valitsema tyyli ei oikeuta poikkeamaan lainsäädännön asettamasta asiallisuusvaatimuksesta. Valitusta tyylistä riippumatta poliisi ei voi luopua tietyistä asiallisuus- ja asianmukaisuusvaatimuksista.

Se, mikä on asiallisuus- ja asianmukaisuusvaatimuksen mukaista kielenkäyttöä, riippuu käsitykseni mukaan kuitenkin jossain määrin sitä asiayhteydestä, jossa lausuma tms. on annettu. Kriteerit ovat jossain määrin toisistaan poikkeavat esimerkiksi vaaratiedotteessa kuin käsillä olevassa kolumnityyppisessä kirjoittelussa. Vaikka kysymys on viimekädessä perustuslain takaaman sananvapauden käyttämisestä, joka kuuluu myös poliisimiehelle, on sananvapaus poliisin osalta erityisesti virkatehtävien kohdalla joka tapauksessa rajoitetumpaa kuin monilla muilla muun muassa edellä selostetun käyttäytymisvelvoitteen johdosta.

Ylikonstaapelin kirjoituksessa osa ilmaisuista on kärjekkäitä ja mielestäni mahdollisia rajatapauksia sen suhteen, onko kysymys enää asiallisesta tai asianmukaisesta ilmaisusta, vaikka kirjoitus onkin kolumni, jossa hyväksyttävästi voidaan käyttää vapaamuotoisempaa ilmaisua. Varsinkin asiayhteydestä irrotettuna yksittäisinä lauseina tai virkkeinä arvioituna kirjoituksessa saattaisi olla arvostelulle alttiita kohtia. Tällaista kirjoitusta on kuitenkin arvioitava kokonaisuutena ottaen huomioon se yhteys, missä se on julkaistu. Sen johdosta ja kun kirjoitus on yleisluontoinen niin, että se ei käsitykseni mukaan haittaa tai vahingoita taikka

aiheettomasti leimaa ketään yksittäistä henkilöä tai henkilöryhmää, ei asia anna aiheita toimenpiteisiin.

4

TOIMENPITEET

Asia ei anna aiheita muihin toimenpiteisiin kuin että lähetän jäljennöksen vastauksestani lausunnon antajille ja ylikonstaapelille.